

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Nye produkter og overgangsregler – utfordringer med regulering og tilsyn

Pensjonsforum, 14. juni 2013

Runa Kristiane Sæther
Finanstilsynet

Innhold

- Sentrale rammebetingelser:
 - Nytt dødelighetsgrunnlag (K2013)
 - Vurderinger av beregningsrenten
 - Solvens II – status for gjennomføring
- Fripoliser med investeringsvalg
 - Noen uavklarte problemstillinger
 - Tilsynsmessig oppfølging
- Nye produkter
 - Finanstilsynets utfyllende forslag om levealdersrisiko mv.
- Foreslåtte overgangsregler
 - Noen problemstillinger fra Finanstilsynets høringsuttalelse

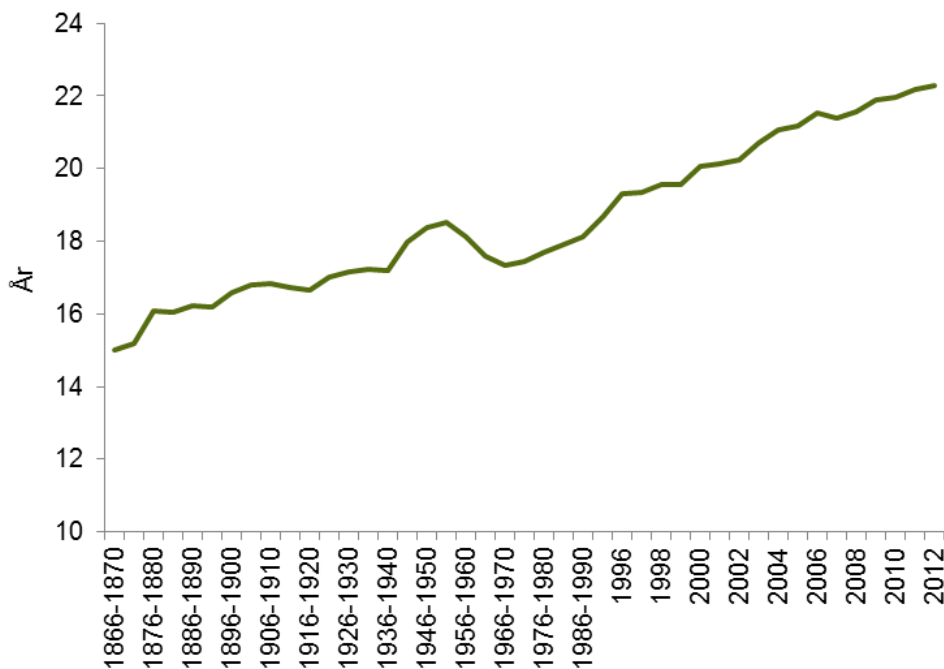
Nytt dødelighetsgrunnlag

Krav til pristariff og forsikringstekniske avsetninger

- Hovedregel: Det skal til enhver tid være forsikringstekniske avsetninger for å sikre foreliggende forsikringsforpliktelser.
- Pensjonsinnretningene skal ha en pristariff som inkluderer et dødelighetsgrunnlag. Pristariffen benyttes ved beregning av premier og forsikringstekniske avsetninger.
- Pensjonsinnretningene skal benytte premier som står i rimelig forhold til risikoen som overtas og selskapets økonomi.
- Finanstilsynet fører tilsyn med at pensjonsinnretningene er forsvarlig reservert.
- Krav om at pristariff for personrisiko bygger på senest oppdaterte risikostatistikk.

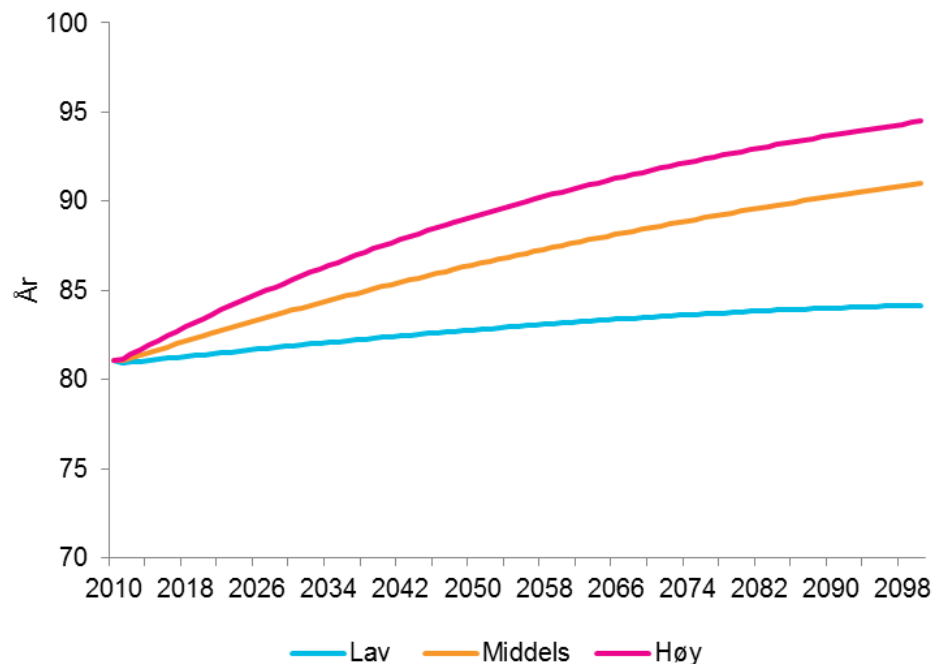
Levealderen øker

Forventet gjenstående levealder for en 60-årig mann

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Forventet levealder for nyfødte - begge kjønn

Kilde: Statistisk sentralbyrå

K2013 – nye dødelighetsgrunnlag

Fastsatt av Finanstilsynet 8. mars 2013 med virkning fra 2014.

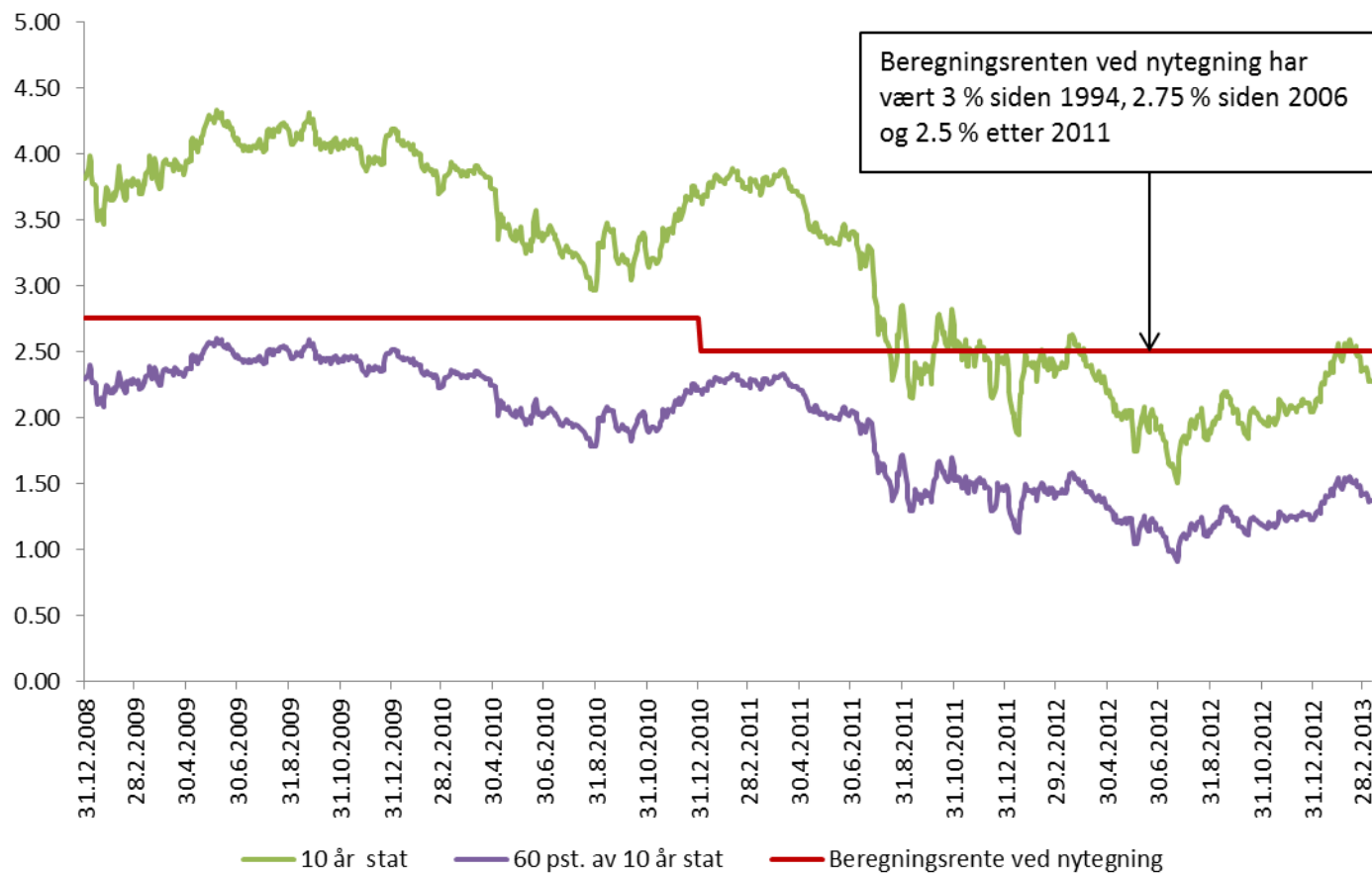
- Dynamisk dødelighetsgrunnlag (forbedring i dødeligheten i alle kalenderår i perioden)
- Har fastsatt en 'startdødelighet' basert på faktisk dødelighet i forsikringsbestanden tillagt en margin på 12 prosent
- Utviklingen i dødeligheten er basert på SSB's mellomalternativ tillagt 10 prosent margin
- Åpnet for opptrappingsplaner; maksimalt fem år fra 2014
- Minimum 20 prosent av det samlede oppreserverings-behovet til ny dødelighetstariff bør dekkes av pensjonsinnretningene

Økonomiske konsekvenser av K2013

- De totale forsikringstekniske avsetninger innen kollektiv pensjonsforsikring i pensjonsinnretningene antas å ligge på 860 mrd. kr ved utgangen av 2012
- Finanstilsynets krav gir et oppreserveringskrav på 64-68 mrd. kr (fordelt på 46-48 mrd. kr for livselskapene og 18-20 mrd. kr for pensjonskassene). Dette er i samsvar med tall fra FNO
- Tall fra selskapene viser at oppreserveringsbehovet vil være på 10-11 prosent for private pensjonsordninger med både alders- og etterlattepensjon (og mer for ordninger med bare alderspensjonsdekning), og om lag det halve i offentlig sektor
- Livselskapene antas å ha gjort ekstra avsetninger i premiereserven på 14-15 mrd. kr ved utgangen av 2012, og det vil videre kunne forventes avsatt 21-23 mrd. kr ved utgangen av 2013 (akkumulert, basert på grove anslag)

Beregningsrenten - utvikling

Figuren under viser utviklingen i 10-års statsobligasjonsrente og 60 pst. av 10 års statsobligasjonsrente fra 2007 og frem til i dag

Beregningsrente fra 1.1.2014 – notat på høring

- Finanstilsynet til enhver tid skal fastsette høyeste tillatte beregningsrente ut fra bestemmelser i direktiv 2002/83/EF. Beregningsrenten skal fastsettes med forsiktighet og ikke overstige 60 prosent av rentesatsen for statsobligasjonslån
- Finanstilsynet sendte forslag om reduksjon i beregningsrenten fra 2,5 prosent til 2,0 prosent fra 1.1.2014 på høring 26. april - 16 høringsinstanser har gitt uttalelse.
- Finanstilsynets beslutning forelegges Finansdepartementet – endelig fastsettelse innen 1. juli 2013

Beregningsrenten – økonomiske effekter

- Effekten av en nedsettelse av beregningsrenten fra 2,5 til 2,0 prosent, vil være om lag 13-15 prosent i privat sektor og 12-13 prosent for kommuner.
- En reduksjon av beregningsrenten til 2,0 prosent vil bidra til reduksjon i gjennomsnittlig beregningsrente med 0,02 prosent pr. år.
- Reduksjon i beregningsrenten => større andel av pensjonsutbetalinger sikres gjennom premieinnbetalinger
- Overgang fra ytelse til innskudd => fripoliser

Solvens II – kort om status

- EIOPA (EU's forsikringstilsynsorgan) legger til grunn full ikrafttredelse av Solvens II fra 1. januar 2016
- Finanstilsynet vurderer i løpet av høsten 2013 om det bør foreslås tilpasninger i nasjonalt regelverk og/eller tilsynsprosesser som følge av utsettelsen av Solvens II
- Solvens II synliggjør institusjonenes risikoer, og vil føre til betydelig skjerping av solvenskravene for pensjonsinnretningene.

Fripoliser med investeringsvalg

Bakgrunnen for forslagene:

- Flere forhold har ført til omdanninger fra ytelsesordninger til innskuddsordninger – med utstedelse av fripoliser
- Med Solvens II (nye solvenskrav for forsikringsselskap) vil solvenskravene skjerpes betydelig – spesielt for fripoliser
- Disse skjerpede kravene synliggjør risikoer som allerede ligger i fripolisene; ingen premiebetaling kombinert med 'lange' rentegarantier og livsvarige ytelser
- Begrensede buffere => selskapene tar lite risiko i forvaltningen

Fripoliser med investeringsvalg

=> Forslag om å åpne for overgang til at alderspensjonsdelen i fripoliser forvaltes med investeringsvalg, dvs. at:

- Rentegarantien faller bort
- Fripoliseinnehaveren 'bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert'
- Men hva med 'langt liv'?

Noen uavklarte problemstillinger

- Spørsmålet om fripolisene skal oppserveres før konvertering til investeringsvalg.
 - Et betydelig oppserveringsbehov på fripolisebestanden
 - Stor betydning for både pensjonsinnretninger og kunder
- Spørsmål om utbetalingsprofil i tilfellet med investeringsvalg i utbetalingsperioden
 - Gitt en forskriftshjemmel

Fripoliser med investeringsvalg

- sentralt i den tilsynsmessige oppfølgingen
- Krav til *informasjon* til kunden, bl.a.:
 - At forvaltning er for kundens 'regning og risiko' og at den årlige, garanterte pensjonsytelse bortfaller
 - Hvilken årlig avkastning på pensjonsbeholdningen som er nødvendig for at årlig pensjon skal tilsvare den pensjonsytelse fripoliser gir rett til
- Krav til *rådgivning* til kunden, bl.a.:
 - Plikt til å kartlegge kundens behov, opplyse om eventuelle forhold som tilsier at investeringsvalg ikke vil være i kundens interesse.
 - Råd om risikoreduserende tiltak ved få år igjen til uttak.
- Pensjonsinnretningenes *soliditetsmessige utfordringer* knyttet til fripoliser - usikkert hvor stor andel av kundene som vil benytte adgangen til investeringsvalg

Forslag til nye tjenestepensjonsprodukter

- BLK foreslår nye tjenestepensjonsprodukter som er hybrider av innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger.
- Produktene vil være premiebaserte, med en garanti mot verdifall på pensjonsbeholdningen.
- Samtidig åpnes det for at arbeidsgiver kan påta seg et ansvar for å sikre regulering i samsvar med lønnsveksten.
- Årlig pensjonsutbetaling vil bestemmes av blant annet premieinnbetaling og avkastning i oppsparingsperioden, samt forventet gjenværende levetid på uttakstidspunktet.
- Sammenliknet med de tradisjonelle ytelsesbaserte ordningene, innebærer forslaget fra BLK en vesentlig reduksjon i pensjonsforvalternes avkastnings- og levealdersrisiko.

Litt om levealdersrisiko i nytt produkt

- BLK foreslo modell bygget på folketrygdens delingstall (med justeringsfaktor) og med kjønnsnøytrale premietariffer.
- Finanstilsynets utredningsoppdrag (fra FIN)
 - FT foreslår bruk av dynamisk dødelighetsgrunnlag (K2013) i opptjenings- og utbetalingstiden
 - FT legger til grunn at det bør være *kjønnsavhengige* premietariffer – dvs. differensierte premier for å oppnå samme pensjonsytelser
- Mulig forenkling; slå sammen grunnmodell og standardmodell?

Overgangsreglene

Overgangsregler for *eksisterende* foretakspensjonsordninger til *ny* kollektiv tjenestepensjonsforsikring

- Videre pensjonsopptjening for medlemmene basert på ny pensjonsplan
- Allerede opptjent årlig pensjon videreføres innenfor pensjonsordningen uten utstedelse av fripoliser
- Ingen innskrenkninger i allerede opptjente pensjonsrettigheter (Grunnloven § 97)
- Oppnådd avkastning på midlene tilføres pensjonsbeholdningen
- Ved evt. underreservering skal pensjonsinnretningen utarbeide opptrappingsplan etter regler fastsatt i forskrift
 - godkjennes av Finansdepartementet

Noen problemstillinger fra Finanstilsynets høringsuttalelse

- Frikobling mellom kundenes premiereserve og livselskapenes avsetninger
 - Vil legge til rette for tilpasning av soliditetskrav (Solvens II)
 - Vil legge til rette for større fleksibilitet for pensjonsinnretningen ved at EK kan benyttes til styrking av avsetningene av soliditetshensyn – uten at dette medfører irreversible tildelinger til kundene.
 - Erstatte forslaget om opptrappingsplaner (ny § 7-8) med ordning der pensjonsbeholdningen tilføres reversible midler fra EK hvis den er 'underreservert'.
- Finanstilsynets vurdering at rammene for oppreservering som meddelt i brev av 8. mars 2013 bør ligge fast selv om regelverket endres.

Noen problemstillinger fra Finanstilsynets høringsuttalelse

- BLK foreslår at dagens premiereserve og tilleggsavsetninger inngår i pensjonsbeholdningen
 - Finanstilsynet mener at også kundens andel av kursreguleringsfondet og risikoutjevningfondet inkluderes (jf. tidligere forslag om ett bufferfond i 2011)
 - Ser ulike hensyn, men vil gi større fleksibilitet

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

Personlig e-postadresse

